

VABARIIGI VALITSUS

M Ä Ä R U S

Tallinn

Koorunõmme looduskaitseala kaitse-eeskiri¹

Määrus kehtestatakse looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel.

**1. peatükk
ÜLDSÄTTED**

§ 1. Koorunõmme looduskaitseala kaitse-eesmärk

(1) Koorunõmme looduskaitseala² (edaspidi *kaitseala*) eesmärk on kaitsta:

- 1) märgalaid, järvi, metsakooslusi, pankrannikut, kaitsealuseid liike ja nende elupaiku;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on esmased rannavallid (1210)³, püsitaimestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), rannaniidud (1630*), vähe- kuni keskoitelised kalgiveelised järved (3140), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), lood (alvarid – 6280*), puisniidud (6530*), allikad ja allikasood (7160), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (7210*), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), oosidel ja moreenikuhjatistel kasvavad okasmetsad (9060) ning soostuvad ja soolehtmetsad (9080*);
- 3) kaitsealuseid liike, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ nimetab II lisas, ja nende elupaiku. Need liigid on kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) ja soohiilakas (*Liparis loeselii*);
- 4) kaitsealuseid liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas, ja nende elupaiku. Need liigid on merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), karvasjalg-kakk (*Aegolius funereus*) ja sookurg (*Grus grus*);
- 5) kaitsealuseid liike, nagu punane tolmphea (*Cephalanthera rubra*), valge tolmphea (*Cephalanthera longifolia*), mägi-naistepuna (*Hypericum montanum*), must seahernes (*Lathyrus niger*) ja mustjas sepsikas (*Schoenus nigricans*), ja nende elupaiku.

(2) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärade ja majandustegevuse piiramise astmele kolmeks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Saare maakonnas Saaremaa vallas Vanakubja, Merise ja Rahtla külas.

(2) Kaitseala välis- ja vööndite piir on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piiri kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal, välja arvatud § 12 punktis 3 sätestatud ajal Koorunõmme sihtkaitsevööndis.

(2) Telkimine ja lõkke tegemine kaitsealal on lubatud kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud ning õuemaal. Telkimine ja lõkke tegemine selleks ettevalmistamata kohas ning väljaspool õuemaad on lubatud ainult kaitseala valitseja igakordsel nõusolekul.

(3) Kaitsealal on lubatud sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine teedel. Jalgrattaga sõitmine on lubatud ka radadel. Muudel juhtudel sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel, liinirajatiste hooldustöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, sealhulgas metsa- ja põllumajandustöödel.

(4) Kaitseala vetel on lubatud ujuvvahendiga sõitmine.

(5) Kaitsealal on lubatud kalapüük.

(6) Kaitsealal on lubatud jahipidamine, välja arvatud § 12 punktis 3 sätestatud ajal Koorunõmme sihtkaitsevööndis.

§ 6. Vajalik tegevus

Poollooduslike koosluste esinemisaladel on nende ilme ning liigikoosseisu tagamiseks vajalik rohu niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ning harvendamine või raadamine.

§ 7. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detail- ja üldplaneeringut;
- 4) lubada ehitada ehitusteatisel kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada või laiendada lautrit või paadisilda;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatisi;
- 8) jahiulukeid lisasööta.

§ 8. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§ 9. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kolm sihtkaitsevööndit:

- 1) Koorunõmme sihtkaitsevöönd;
- 2) Maapere rauna sihtkaitsevöönd;
- 3) Merise-Abula sihtkaitsevöönd.

§ 10. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Koorunõmme sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on säilitada kaitstavatele linnuliikidele pesitsusaegne rahu, sealhulgas tagada järvede, metsa- ja sookoosluste, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade areng üksnes loodusliku protsessina. Kaitstavad elupaigatüübid on vähe- kuni kesктоitelised kalgiveelised järved (3140), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (7210*), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*).

(2) Maapere rauna sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on järvede, soo-, poollooduslike ja metsakoosluste ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse. Kaitstavad elupaigatüübid on vähe- kuni kesктоitelised kalgiveelised järved (3140), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), lood (alvarid – 6280*), puisniidud (6530*), allikad ja

allikasood (7160), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (7210*), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), oosidel ja moreenikuhatistel kasvavad okasmetsad (9060) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*).

(3) Merise-Abula sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsa-, ranniku- ja poollooduslike koosluste ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse. Kaitstavad elupaigatüübid on esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), rannaniidud (1630*), lood (alvarid – 6280*), vanad loodusmetsad (9010*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*).

§ 11. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks kaitseala valitseja nõusolekul ettevalmistatud ja tähistatud kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas ja rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks kaitseala valitseja nõusolekul ettevalmistatud ja tähistatud kohas;
- 2) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 3) koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus;
- 4) olemasolevate ehitiste hooldustööd;
- 5) tootmisotstarbeta ehitiste püstitamine kaitseala tarbeks, sealhulgas ehituskeeluvööndis;
- 6) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd;
- 7) loodusliku veerežiimi taastamine;
- 8) tee või tehnovõrgu rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks;
- 9) pilliroo ja adru varumine.

§ 12. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisustega:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) inimeste viibimine Koorunõmme sihtkaitsevööndis 15. veebruarist 31. juulini, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

4. peatükk PIIRANGUVÖÖND

§ 13. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on Koorunõmme piiranguvöönd.

§ 14. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse, rannikuelupaikade, poollooduslike koosluste ning kaitstavate liikide ja nende elupaikade säilimine.

§ 15. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisustega;
- 2) kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis on selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis on selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata;
- 2) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;
- 3) uue ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine, sealhulgas kaitseala tarbeks ehituskeeluvööndisse;
- 4) uuendusraie.

(3) Raiete tegemisel metsamaal tuleb säilitada puistu liikide ja vanuse mitmekesisus. Elustiku mitmekesisuse säilitamiseks tuleb raielangile hektari kohta alles jätta vähemalt 10 tihumeetrit puid, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alatiseks. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid.

§ 16. Keelatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) maavara kaevandamine;
- 2) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 3) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 4) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud põllu- ja õuemaal.

(2) Piiranguvööndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

5. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 17. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 18. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 5. mai 2004. a määrus nr 182 „Koorunõmme looduskaitseala kaitse-eeskiri” tunnistatakse kehtetuks.

§ 19. Määruse muutmine

Vabariigi Valitsuse 27. juuli 2006. a määruses nr 176 „Hoiualade kaitse alla võtmine Saare maakonnas” tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 1 lõike 1 punkt 40 sõnastatakse järgmiselt: 40) „Koorunõmme hoiuala, mille kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide esmaste rannavallide (1210), püsitaimestuga kivirandade (1220), rannaniitude (1630*), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*) ja loodude (6280*) kaitse ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu

direktiivi 2009/147/EÜ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Linnuliigid, kelle elupaiku kaitstakse, on järvekaur (*Gavia arctica*), kirjuhakk (*Polysticta stelleri*), aul (*Clangula hyemalis*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), sõtkas (*Bucephala clangula*) ja krüüsel (*Cephus grylle*);

2) määruse lisas olev Koorunõmme hoiuala kaart „Koorunõmme” asendatakse käesoleva määruse lisas 2 esitatud kaardiga „Koorunõmme hoiuala” (lisatud).

§ 20. Menetluse läbiviimine

Koorunõmme looduskaitseala kaitse-eeskirja kehtestamise menetlus viidi läbi keskkonnaministri xx.xx.xxx käskkirjaga algatatud haldusmenetluses. Menetluse ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas⁵.

§ 21. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist, esitades kaebuse halduskohtusse haldusmenetluse seadustikus sätestatud korras.

¹ EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ET L 20, 26.01.2010, lk 7–25).

² Kaitsealal asuv Maapere rauna kaitseala võeti kaitse alla Kingissepa rajooni TSN Täitevkomitee otsusega 3. aprillist 1965, a nr 32, mille põhjal moodustati kaitseala Vabariigi Valitsuse määrusega 5. mai 2004. a nr 182 „Koorunõmme looduskaitseala kaitse-eeskiri”. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 1 alapunktist 16 hõlmab kaitseala Koorunõmme linnuala ja tulenevalt punkti 2 alapunktist 131 hõlmab kaitseala Koorunõmme loodusala, kus tegevuse kavandamise tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

³ Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴ Kaitseala välis- ja vööndite piir on kantud määruse lisas esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (<http://register.keskkonnainfo.ee>) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

⁵ Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Jüri Ratas
Peaminister

Siim Kiisler
Keskkonnaminister

Heiki Loot
Riigisekretär

Lisa 1. Koorunõmme looduskaitseala
Lisa 2. Koorunõmme hoiuala